

AUTOR:	Mgr. Veronika Bajgarová	ZNAČKA:	VY_32_INOVACE_08_CJL_19
OBOR STUDIA:	Gastronomie, Cestovní ruch	ROČNÍK:	1., 3., 4.
PŘEDMĚT:	Český jazyk a literatura	VYTVOŘENO:	květen 2013
TEMATICKÝ OKRUH:	Literatura od starověku po romantismus		
NÁZEV:	Karel Hynek Mácha – život a dílo		
ANOTACE, METODICKÝ POKYN:	<p>Výukový materiál je vytvořen zejména pro žáky 1. ročníku dálkového nástavbového studia oboru Management v gastronomii. Žákům 3. a 4. ročníku oboru Cestovní ruch slouží k zopakování učiva a ověření úrovně osvojení poznatků daného tématu, a to formou samostatné práce.</p> <p>Soubor obsahuje výkladový materiál k tématu Karel Hynek Mácha – život a dílo, který je zpřístupněn žákům formou e-learningu.</p> <p>Žák se pod svým uživatelským jménem a heslem (jež mu je přiděleno) přihlásí do výukového prostředí http://moodle.ssss.cz. Pod názvem konkrétního vyučujícího a příslušného předmětu vyhledá nabídku kurzů.</p> <p>Zadaný kurz obsahuje materiál, jež má žák prostudovat. Učivo je doplněno obrázky, citacemi úryvků z literárních děl, v závěru jsou úkoly, které žák samostatně vypracuje. Kurz obsahuje opakovací test, který prověří získané vědomosti a znalosti. Jeho spuštění řídí konkrétní vyučující. Ten nastaví pravidla, za kterých je možné test absolvovat (prostředí, čas, četnost opakování, hodnocení).</p>		
ODKAZY A CITACE:	<p>POLÁŠKOVÁ, Taťána, Dagmar MILOTOVÁ a Zuzana DVOŘÁKOVÁ.</p> <p>Literatura: přehled středoškolského učiva. Třebíč: Petra Velanová, 2005. ISBN 80-902571-4-3.</p>		

Český romantismus

Karel Hynek Mácha (1810 – 1836)

- ◆ Narodil se v Praze, matka z rodiny hudebníků, otec, mlynářský pomocník, přišel z venkova, rodině se nedařilo moc dobře.
- ◆ Vystudoval gymnázium, po dokončení práv odchází do Litoměřic i s Lori (Eleonora Šomková, se kterou se seznámil v Praze), velmi hezkou, ale průměrnou dívkou, která nesplňovala Máchovu představu o dokonalé ženě, jakou si vytvořil; proto mezi nimi docházelo k neustálým sporům, stupňovaných Máchovým zklamáním a velkou žárlivostí.
- ◆ Z neuspokojivého svazku uniká do přírody, toulá se po hradech a zříceninách hlavně pěšky, podniká cesty po Evropě (pěšky dojde přes Alpy do Benátek v Itálii a zpět).
- ◆ V Litoměřicích pracuje jako advokátní koncipient, nedaří se mu však dobře, Lori čeká dítě, proto rychle chystá svatbu, onemocní při hašení požáru a v den své svatby umírá.
- ◆ Byl to velmi panovačný člověk, který se musel odlišovat od ostatních za každou cenu, nejen svým chováním, ale i oblékáním a vystupováním.
- ◆ První verše psal pod vlivem německých romantiků, pozdější drobná lyrika je poznamenána pesimismem a tzv. protikladem snu a skutečnosti (jeho představy a sny se rozbíjejí o skutečnost).
- ◆ Hlavním dílem je lyricko-epická báseň **Máj** z roku 1836.
 - ◆ Skládá se ze 4 zpěvů a dvou intermezz (meziher); odehrává se na Máchově jezeře – dříve Velký rybník u Doks.
 - ◆ Mlhavý, tajemný, navenek barvitý popis májové přírody, v níž se odehrává romantický příběh, časté jsou reflexe (úvahy) hrdinů.
 - ◆ Děj: hlavním hrdinou je vůdce loupežníků, Vilém, který byl v dětství vyhnán otcem z domova, vyrůstal v lese mezi loupežníky, nikdy mu nikdo nevštípl morální zásady. Myslel, že má vždy právo na pomstu, když mu někdo ublíží.

- ◆ Dověděl se, že jeho dívka Jarmila byla kdysi svedena, jejího svůdce zabil, aniž věděl, že je to jeho otec. Za vraždu a otcovraždu má být popraven.
- ◆ Když se Jarmila dověděla, co nevědomky způsobila, utopila se v jezeře.
- ◆ Po Vilémově popravě je jeho tělo vpleteno do kola.
- ◆ Za 7 let přichází na popraviště básník (Mácha), uvažuje nad osudem Vilémovým i svým, svůj život považuje za neradostný, jedinou pěknou dobou bylo jeho dětství.
- ◆ 4. zpěv končí zvoláním „Hynku! Viléme! Jarmilo!“ – básník se stává jedním z hrdinů.
- ◆ Autor řeší také filosofické otázky: zda je správné, aby společnost odsoudila člověka ke ztrátě života za čin, k němuž ho přiměly objektivní okolnosti. Názorově se projevuje Mácha na svou dobu velmi pokrokově; ústy Viléma uvažuje ve vězení nad tím, co bude po smrti a dochází k přesvědčení, že to bude jen pustá nicota a prázdno, nevěří tedy v posmrtný život.
- ◆ Další prózou je román **Cikáni**, jehož děj je založen na složité rodinné tragédii s typickými prvky romantismu (vášeň z pomsty i lásky, dávné viny, noční krajina s tajemnými zákoutími).
- ◆ **Márinka** – autor obdivuje krásu přírody, která ostře kontrastuje s nesplněnými lidskými touhami.
 - ◆ Jednoho dne poprosí žebrající houslista básníka, aby si přečetl dopis od jeho nemocné dcery, která jej prosí, aby ji navštívil. Básník ji navštívil a poznal, že jde o velmi krásnou a nadanou dívku, která ho okouzila.
 - ◆ Po několika dnech se básník vrací, je však už jen svědkem Márinčina pohřbu, nakonec umírá i její otec.
- ◆ Próza **Křivoklad** zůstala nedokončena.

Úkoly

1. **Přečtěte si ukázkou z čítanky** ukázky (Sochrová, Marie: Čítanka II. k literatuře v kostce. Fragment, Praha 2008) **na str. 28 - 31** z díla **Máj** od **K. H. Máchy**. Vypracujte následující úkoly.
 - a) První část: popište prostředí, místo, kde se odehrává básně. Pokuste se charakterizovat i postavu, o které se tento úryvek zmiňuje.
 - b) Druhá část: O kom se mluví v této části úryvku. Co jste se o postavě dověděli?
 - c) Čím končí Máchův Máj? (Čtvrtá část)

Test 19 – Život a dílo K. H. Máchy

Úloha 1

Dosud
nezodpovězeno
Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Karel Hynek Mácha se narodil v Praze a umřel v Litoměřicích.

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ Pravda
☐ Nepravda

Úloha 2

Dosud
nezodpovězeno
Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Jak se nazývá Máchovo nejvýznamnější dílo?

Odpověď:

Úloha 3

Dosud
nezodpovězeno
Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Které tvrzení o Máchově životě není pravdivé?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. Byl velmi panovačný člověk.
☐ b. Zemřel velmi mladý, ve věku 26 let.
☐ c. Vystudoval lékařskou fakultu.
☐ d. Velice žárlil na svou přítelkyni Lori Šomkovou.

Úloha 4

Dosud
nezodpovězeno
Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Mácha velmi rád chodil pěšky. Podnikl pěší cestu do Itálie. Do kterého města došel? (Uveď město v 1. pádu.)

Odpověď:

Úloha 5

Dosud
nezodpovězeno
Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Máj je:

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. lyrická báseň
☐ b. romance
☐ c. balada
☐ d. lyricko-epická básnická skladba

Úloha 6

Dosud
nezodpovězeno
Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Z kolika částí se skládá Máj?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. 2 zpěvů a 4 meziher
- ☐ b. 6 zpěvů
- ☐ c. 6 meziher
- ☐ d. 4 zpěvů a 2 meziher

Úloha 7

Dosud
nezodpovězeno
Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Hlavní hrdina Máchova Máje Vilém byl:

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. obchodníkem
- ☐ b. loupežníkem
- ☐ c. tesařem
- ☐ d. žebrákem

Úloha 8

Dosud
nezodpovězeno
Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Kde se odehrává děj Máchova Máje?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. Velký rybník u Doks
- ☐ b. Malý rybník u Doks
- ☐ c. Lipenské jezero
- ☐ d. Šumavské jezero

Úloha 9

Dosud
nezodpovězeno
Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Koho zabil Vilém z Máchova Máje?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. bratra
- ☐ b. otce
- ☐ c. Jarmilu
- ☐ d. sestru

Úloha 10

Dosud
nezodpovězeno
Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Máchův Máj končí zvoláním: "Hynku! Viléme! Jarmilo!".

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ Pravda
- ☐ Nepravda